

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An iuramentum per Procuratorem praestari possit. Punct. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

ramentum ad successores non extendatur; sed propter nouam recordationem Iuramenti nouamque recordationem fidelitatis & obedientie: Vnde ipse Couarr. in *vers.* 8. notat non teneri feudatarium renouare Iuramentum, sed solum recognitionem filiam feudi domino facere *iuxta c. veritatis de Iureiurando*, ibi minimè compellantur.

4. Ex hac generali doctrina inferunt alii relatis Couarr. de pactis 1. p. §. 5. n. 6. Gutier. Authentica *Sacramenta puberum*, num. 1. *cap. de Iuram. confirmat.* 3. p. c. 12. à n. 4. & Sanch. lib. 3. in *Decalog. c. 13.* à num. 11. explicationem Textus in *c. fin. de foro competentis* in 6. ubi deciditur, ratione Iuramenti posse Laicum coram Iudice Ecclesiastico conueniri. Explicat inquam, vt talis decisio locum habeat in iurante, non in eius hæredibus; eo quòd solum iurans religione iuramenti obstringatur. Quòd ad eòdè verum est, vt licet mota fuerit lis coram iudice seculari de contractu iurato, possit nihilominus Iudex Ecclesiasticus adiri, vt cogat partem & iudicem secularem ad Iuramenti obseruantiam. Neque ei potest obici litis pendentia vt cum Ioanne Andrea, Maranta. Gutier. docet Sanch. d. c. 13. num. 14. Hæres verò iurantis coram iudice Ecclesiastico potest conueniri, si non conueniatur actione orta ex contractu cum prædecessore celebrato, sed conueniatur ex officio iudicis compellentis conscientiam defuncti exonerare. Ad hoc enim officium iudex Ecclesiasticus Laicos personas compellere potest, iuxta *c. à nobis el. seg. de sententia excommunicationis*. Ibi hæredes quoque ipsius ad satisfaciendum pro ipso, si mentione præmissa noluerint, per districtiorem Ecclesiasticam compellantur. Imò etiam si contractus iuratus non fuerit, poterit iudex Ecclesiasticus hæredem defuncti cogere ad eius debita, & obligationes satisfaciendas. Quia illa actio non procedit ex Iuramento, sed ex officio & obligatione, quam habet iudex Ecclesiasticus procurandi voluntatem testatoris executioni mandari. Sic Gutier. d. cap. 12. num. 7. Sanchez num. 12. Bonacina tom. 2. disp. 4. de Iuramento quæst. 3. punct. 15. num. 4.

5. Sed est dubium; an relaxato iuramento per iudicem Ecclesiasticum, ad effectum agendi, possit coram ipso litigari de valore contractus? Affirmat Bald. lafon & alij relati à Couarr. lib. 1. *variarum c. 4. num. 8.* & Gutier. de *Iuram. confirmat. illa*, 3. p. c. 12. num. 6. Mouentur: quia iudex causæ præparantis est causæ præparatæ iudex; eo quòd vnum ex alio sequatur. At iudex Ecclesiasticus est iudex causæ præparantis, nempe relaxationis Iuramenti. Ergo est iudex causæ præparatæ, nempe rescissionis contractus. Contrarium tamen tenendum est cum Couarr. & Gutier. *suprà*. & Sanch. lib. 6. c. 13. num. 15. eo quòd Textus in *cap. fin. de foro competentis lib. 6.* solum ob obseruantiam Iuramenti concedit, posse Laicum coram iudice Ecclesiastico conueniri. Relaxato autem Iuramento iam cessat illius obseruantia, solumque de rescindendo contractu agitur. Ergo solum iudex secularis cognoscere poterit; nisi forte contractus ad forum Ecclesiasticum pertinet; qualis esset si controuersia moueatur, an sit contractus vsurarius, symoniacus, vel illicitus iuxta *c. venerabilem de electione*. Adde si iudex Ecclesiasticus, eo quòd fuerit iudex causæ præparantis, scilicet relaxationis Iuramenti, possit etiam esse iudex causæ præparatæ, eadem ratione, & fortiori dicere possumus, non solum iurantem, sed etiam eius hæredes posse conueniri coram iudice Ecclesiastico; eo quòd iudex sit originis, & causæ, vnde ille contractus vim habuerit scilicet Iuramenti.

6. Tandem aduerto, Laicum iurantem, tamen ratione Iuramenti apud iudicem Ecclesiasticum conueniri possit, non tamen ob id forum suum amittere. Quia Iuramentum non mutat forum sed addit forum fori. Quocirca coram iudice seculari conueniri poterit; ac si non iurasset. Sic Gutier. aliis relatis d. c. 12. num. 5. Sanch. *ibid.* c. 13. num. 16. Vnde poterit coram iudice seculari de obseruantia Iuramenti tractare, etiam si materia feudalit existat. Item cogi poterit coram illo ad penam perituri. Deinde compellere poterit turpe Iuramentum recipientem vt illud relaxet. Sic Gutier. *suprà*.

7. Ab hac doctrina excipendum est Iuramentum soli Deo præstitum, de cuius obseruantia solus iudex Ecclesiasticus agere poterit, eo quòd per tale Iuramentum soli Deo & non homini ius acquiritur. Est enim illa causa omnino spiritualis. Sic Gutier. d. c. 12. num. 10. Sanch. c. 13. num. 16. Idem est si dubium esset, an Iuramentum sit obligatorium, vel non? Solus iudex Ecclesiasticus causam definire poterit, vt pote omnino spirituales. Quid enim spiritualius esse poterit, quam Iuramenti vires, & obligationem innestigare? Sic Abbas *c. cum contingat de iureiurando*, num. 15. Molina de iustitia tom. 1. disp. 149. pag. 844. Sanch. lib. 2. de sponsalibus disp. 32. n. 18. *cap. lib. 3. sum. cap. 13. num. 13.*

P V N C T V M XII.

An Iuramentum per Procuratorem præstari possit?

S V M M A R I V M.

1. Posse per procuratorem præstari, nisi contrarium iure vel consuetudine cautum sit.
2. Procurator debet habere speciale mandatum ad iurandum, & signata causa.
3. Si absit hoc mandatum non obligat Dominus.
4. Quid in procuratore minoris amplius requiratur.
5. Aliqui sunt casus excepti quibus Iuramentum per procuratorem præstari non potest.

1. Posse Iuramentum per procuratorem præstari, nisi contrarium iure, vel consuetudine cautum sit, constans est Doctorum sententia. Ex Textus in *cap. mutantes 14. quæst. 4. c. tibi domino 63. dist. & cap. obstatum 100. d. c. 1. §. verum de statu regularium lib. 6. c. ultimo de Iuramento calumnia in 6. & aliis. ubi Gloss. & Doctores. Ratio est, quia ad Iuramentum solum requiritur inuocatio Dei in testem cum intentione. Sed qui per Procuratorem iurat, medio illo inuocat Deum in testem cum intentione (vt supponitur.) Ergo est Iuramentum. Si enim media scriptura vel nuntio potest actum internum iurandi manifestare, cur non media alia persona? Neque obstat Iuramentum esse actionem personalem, & ex illa solum iurantem obligari, nam etiam matrimonium est actio personalis, & contrahentem solum obligat, & nihilominus per procuratorem præstatur. Quia procurator non suo nomine, sed nomine alterius contrahit, & iurat. Neque inde fit, procuratorem scienter vel sub dubio falsum Iuramentum præstantem grauius non peccare peccat nempe, non quia proprie fit penitus, sed quia Domini peritio cooperatur. Secus si bona fide procedat. Sanch. lib. 4. in *Decalogum cap. 13. n. 26.* Bonacina tom. 2. disp. 4. quæst. 1. puncto 20. num. 3.*

2. Quapropter vt procurator nomine alterius sicut & validè iuret, debet habere speciale mandatum ad iurandum in tali vel tali causa; neque sufficit mandatum generale ad iurandum in quacumque partis causa. Quia in Iuramento tam auctoritario, quam promissorio necessario requiritur veritas, quam testari non potest procurator nomine alterius iurans, nisi ei constet, mandantem pro certo eam habere; aut ex animo promittere. Vnde Francisc. Suar. lib. 2. de Iuramento. c. 31. num. 6. Requirit mandatum ad iurandum ita speciale, sicut ad matrimonium contrahendum. Et consentiunt Couarr. de pactis, 1. p. §. 5. num. 8. Matienço lib. 5. *recepit. tit. 10. l. 6. Gloss. 2. num. 15.* & latius leg. 8. tit. 11. Gloss. 14. num. 2. Julius Clarus lib. 5. *receptorum §. feudum quæst. 49. sine 1. Sanch. lib. 3. sum. c. 15. n. 19. sine & alij apud ipsos.* Probantque ex *c. ultimo de procuratoribus in 6.* Video tamen placere plerisque, quos refert Couarr. loco allegato, sufficere procuratori, vt Iuramentum de calumnia præstet, habere mandatum generale ad omnes causas, & speciale ad iurandum de calumnia; etiam si non exprimat causam, super quam Iuramentum præstandum sit. Verum (vt impleret Couarr. probat) sustineri non potest ob rationem dictam. Nam si Dominus in particulari non consentit, neque causam expressit; quia ratione certus est procurator, Dominum sub Iuramento requisitum id fore asseueraturum; in iure defensionibus vsurum, nullam uè calumniam in persecutione illius adesse? Certè id cognoscere non potest ea certitudine, quæ ad obstringendum Dominum Iuramento requiritur.

3. Quod si procurator ex solo mandato generali, & non speciali causa hanc, vel illam causam, Iuramentum præstet, & grauius peccat, & Dominus obligatus non manet ex vi illius Iuramenti. Quia desuit in Domino consensus; solumque tenetur ex ratione contractus ob generale facultatem ad contrahendum; si contractus est aliàs firmus secluso Iuramento. Sic cum Caietano, Soto P. Ledesma docet Sanch. *ibid.* cap. 13. num. 19. sine. Bonacina d. disp. 4. quæst. 1. punct. 20. circa finem.

4. Hæc generaliter dicta sunt; at si Procurator nomine minoris contractus est, & consequenter contractum Iuramentum firmaturus; debet non solum speciale mandatum circa causam specialem habere; sed insuper requiritur, vt ipsamet commissio & institutio procuratoris Iuramento firmetur à minore. Aliàs si contractus in eius vtilitatem non cedit, poterit beneficio restitutionis vii. Sic Albericus Authentica *Sacramentum parberum* num. 6. Antonius Gabr. in communibus opinio. lib. 3. tit. de minoribus concl. 5. num. 21. amplias. 10. Sanch. lib. 3. in *Decal. cap. 12. num. 25.*

5. Dixi in principio Iuramentum per procuratorem præstari posse nisi contrarium iure, vel consuetudine cautum sit. Quia